

Fer servir la IA contra la multireincidència: la solució al problema o un perill?

Jutges i advocats analitzen a Nació la proposta de la Fiscalia de Barcelona de crear una calculadora amb intel·ligència artificial per tractar els lladres habituals, una opció que ja estudia el Departament de Justícia

- Quants jutges necessita Catalunya per fer front a la multireincidència?
- Una empresa del futur, des de dins: així canviaran les feines amb la IA

MARC ORTS I CUSSÓ

Redactor de continuïtat a Nació

Publicat el 26 de juliol de 2025 a les 08:43

Actualitzat el 26 de juliol de 2025 a les 12:33

És la **intel·ligència artificial** una eina eficaç contra la **multireincidència**? Permetria agilitzar els processos amb garanties i reduir una saturació dels jutjats que afavoreix la reiteració dels delictes i genera sensació d'impunitat? La fiscal en cap de Barcelona, **Neus Pujal**, ha posat la qüestió sobre la taula amb la proposta d'implementar una "**calculadora electrònica de la multireincidència**" amb IA per determinar de manera ràpida si un detingut compleix els **requisits per entrar a la presó**.

L'eina serviria per comprovar si la persona té almenys tres condemnes fermes per furts que superin un total de 400 euros i, sobretot, que siguin computables. En cas afirmatiu, se li pot imputar un **delicte menys greu**, que és penal. L'objectiu seria ajudar els fiscals i **millorar la lluita contra els lladres multireincidents**, i fonts del **Departament de Justícia** expliquen a **Nació** que **ja hi estan treballant** sense un termini concret. Al seu torn, i a l'espera de més concrecions -que la Fiscalia de Barcelona tampoc ha donat a aquest diari-, els diferents operadors jurídics expressen **dubtes i reticències**.

"No tot és IA i la IA no és màgia"

El catedràtic de Dret Processal de la UB **Jordi Nieva** i la professora de Dret Civil a la UPF **Mireia Artigot Golobardes**, que treballa amb projectes d'aplicació de la IA al dret, coincideixen a posar en dubte que aquesta calculadora sigui realment una eina d'intel·ligència artificial. "**A tot li diem IA avui dia**", diu Artigot, que apunta que si és simplement una eina de càlcul sistematitzat a partir d'una base de dades, es tracta d'una **automatització** i, aleshores, el debat sobre la seva adequació no dista gaire de si cal fer servir el programari Office de Microsoft. "Aquí la pregunta seria **per què no existeix un sistema així des de fa temps**", planteja Nieva.

La qüestió és si inclou una IA que **aprengui dels processos i evolucioni** la manera de fer els càlculs o que faci **inferències** per arribar als resultats, la qual cosa és contrària als principis del dret i planteja **riscos per als drets fonamentals** dels acusats. "En dret penal, **la cautela ha de ser màxima** perquè es treballa amb condemnes privatives de llibertat amb implicacions irreversibles", subratlla Artigot, que treballa en projectes d'aplicació de la IA en el món del dret.

En aquest sentit, el coordinador de Jutgesses i Jutges per a la Democràcia (JJpD) a Catalunya, **Carlos Pascual**, explica que ja es fan servir **calculadores similars en altres àmbits** de la justícia espanyola i subratlla que, tot i que no són determinants perquè la decisió la pren sempre un magistrat, **no es qüestionen prou**. És el cas del polèmic **algoritme del VioGén**, el sistema de seguiment integral en els casos de violència de gènere a l'Estat, que valora el risc de les víctimes per ajudar els agents de la policia a decidir quin nivell de protecció necessiten. També el de **Veripol**, l'eina estrella de la Policia Nacional espanyola per detectar denúncies falses que **es va retirar** el març passat per **manca de validesa** en procediments judicials.

Sobre això, Artigot defensa que la pressió per trobar solucions per a la multireincidència mentre s'acumulen els casos no ha de portar a prendre mesures estètiques sense una **estratègia prèvia**. Així, advoca per establir **protocols i mecanismes** que assegurin totes les **garanties i sistemes de validació** dels resultats abans de llançar eines. "**Tots sabem que hem de fer alguna cosa, però parlem d'IA com si fos màgia**. No podem començar la casa per la teulada", diu.

Els requisits dels jutges i advocats

Existeix un consens generalitzat en l'arc parlamentari a l'hora d'assenyalar la saturació dels jutjats pels casos de multireincidència com un dels **principals problemes del sistema judicial** i un dels grans reptes en matèria de seguretat. "**Ens hem acostumat al**

fet que la resposta dels tribunals arribi tard, el qual és una anomalia", rebla Nieva. El **Consell General del Poder Judicial (CGPJ)** ha acordat l'**obertura "prioritària" de 34 nous jutjats a Catalunya el 2026**, que se sumaran als **cinc pactats per l'Estat, la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona**, mentre que els diferents operadors jurídics continuen reclamant solucions. Ara bé, també subratllen les **exigències i línies vermelles** envers la calculadora que proposa la Fiscalia.

- **Quants jutges necessita Catalunya per fer front a la multireincidència?**

Jutgesses i Jutges per a la Democràcia posa l'accent en el **control dels resultats** i exigeix que l'algoritme ha de ser **transparent, auditable i revisable** per tal d'evitar males experiències com les de VioGen i Veripol. Al seu torn, des del **Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB)** demanen **garanties** que l'eina **respectarà els drets dels acusats**, alhora que valoren positivament qualsevol proposta que impliqui una millora del funcionament de l'Administració de Justícia.

En la mateixa línia, Artigot demana concrecions pel que fa al **corpus de dades** amb què treballaria la IA i alerta dels **riscos amb la protecció de dades** personals. També exigeix informació detallada sobre com s'entrenaria la intel·ligència artificial, com s'integraria en el funcionament del sistema judicial, com es garantiria la qualitat i la defensa dels drets fonamentals i qui en seria responsable. I, sobretot, com s'asseguraria que sempre hi ha una decisió humana final. **"Simplement, validar el resultat de la IA no és una decisió humana"**, assenyala.

L'encaix de la IA en el sistema judicial

La justícia és un dels àmbits d'ús de la IA considerats d'"**alt risc**" per la **legislació europea**. Això vol dir que està **permesa** -no forma part de la categoria de "risc inacceptable"-, però sí **molt condicionada**, la qual cosa implica que la seva utilització serà limitada si no hi ha canvis en la norma. De totes maneres, Nieva destaca **tres usos principals** que ja se li poden donar: es podria fer servir per **redactar sentències**, per **corregir biaixos** de la informació que es transmet en un judici i per **preveure els riscos de reiteració delictiva** a l'hora d'aplicar mesures cautelars.

Aquestes limitacions fan que Jutgesses i Jutges per a la Democràcia coincideixen amb Nieva a l'hora de preveure que la calculadora de la multireincidència que proposa la Fiscalia de Barcelona tindria un **impacte limitat** en la reducció dels temps de resolució dels casos. "El jutge continuarà havent de deliberar i seguirem tenint **molts processos en què la IA no pot intervenir**", diuen, i reiteren que l'única solució és incorporar més jutjats i personal. **"Si els judicis fossin ràpids, arribarien menys casos** perquè s'acabaria la sensació d'impunitat", rebla Nieva. Tot plegat, a l'espera de si el Govern opta finalment per implementar aquesta calculadora electrònica de la multireincidència.